

occultatum est hoc mysterium, fratres mei, quorum experientia et confessio testis mihi est quomodo quietus et modestus spiritus sub silentio roboretur, pinguescat et floreat; quomodo e contrario per verba, velut quadam paralyti, dissolvatur et defluat; quomodo macrescat, et marcescat, et aridus decidat. Denique si in silentio fortitudo non esset, Salomon nequaquam dixisset: *Sicut urbs patens et absque murorum ambitu, ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum* (Prov. xxv, 28). Cæterum, si quæris quo negotio sit occupanda mens in silentio, nihil tibi imponimus onerosum, comede panem tuum, sicut et ipse Dominus conceptus suo tibi commonstrat exemplo. Quid enim propheta de eo dixit, cum loqueretur de porta orientali semper clausa in domo **SSS** Domini, quæ tamen Deum Israel admisit et emisit? *Princeps ipse, inquit, sedebit in ea, ut comedat panem coram Domino* (Ezech. xliv, 3). *Sedebit, inquit, in ea*, quoniam requiescet in ea, de qua et ipse loquitur: *Hæc requies mea* (Psal. xxxi, 14); *sedebit in ea tanquam in throno grandi, quem, sicut alias dixi, Salomon rex sibi de ebore fecit* (III Reg. x, 18). Si attendas angustias uteri, locus prorsus angustus est, si latitudinem cordis, thronus grandis est, propter quam etiam uterus tantæ majestatis capax factus est. In ea ergo princeps sedit et panem comedit; quia *si quis, inquit, aperuerit mihi, intrabo ad eum, et cænabo cum eo, et ipse mecum* (Apoc. iii, 20).

6. Non est hæc cœna sine pane, quando et ipse qui cœnat panis est vitæ, panis qui hodie descendit de cœlo et dat vitam mundo. Sed res mira, si idem est qui cœnat, et quod cœnatur; et qui comedit, ipse est panis qui ab eo comeditur. Revera res mira, sed res vera; quia Christus non alio pane quam se ipso pascitur. Ipse namque totus est panis, Verbum propter se, caro propter unionem Verbi. Alioquin caro non prodest quidquam, cum spiritus sit qui vivificat (Joan. vi, 64), nec in solo pane vivat homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei (Matth. iv, 4). Omne verbum procedens de ore Dei unum et unigenitum est Verbum Patris, quod, cum simplex sit, in se tamen continet rationem et formam omnis verbi divini. Verbum itaque

pascitur de Verbo, Filius vivit de se ipso; quia sicut Pater habet vitam in semetipso, sic dedit et Filio vitam habere in semetipso (Joan. v, 26). Alia tamen ratione, sed tamen ineffabili beatitudine, Verbo pascetur anima illa, Verbo ipsi in persona conjuncta; et incomparabili felicitate princeps ille sedens in porta virginalis uteri, panem verbi coram Domino comedebat. Id igitur operis tu quoque, si sapis, in silentio tuo acitabis, ut panem verbi divini comedas coram Domino, conservans, sicut Maria, quæ de Christo dicuntur, et conferens in corde tuo. Hunc panem tecum Christus manducare delectabitur; et qui te pascit, ipse in te pascetur (Luc. xxii, 15, 19); et panis ipse quo plus editur, plus abundabit edendus: quia gratia non minuitur usu, sed augetur.

7. In hoc propterea tibi sit exemplo Jesus conceptus et gestatus in utero, ut, sicut onus illud leve ac suave, etsi gravidavit, non tamen gravavit uterum Mariæ, sic te non sentiat gravem aut molestum uterus Ecclesiæ. Gravida est, o fratres, Ecclesia, non, sicut Maria, solo Jesu, sed, sicut Rebecca, Jacob et Esau, non solum scilicet bonis et modestis, sed etiam dyscolis et indisciplinatis; quos tamen et ipsos, propter nomen Jesu, vel forsitan aliquod initium substantiæ ejus, Ecclesiæ viscera suscipiunt et amplectuntur. Sed cum sese colliderent parvuli discordes in utero Rebeckæ, quæ prius oraverat ut conciperet, dolensque ventrem suum a tribulatione malorum et dolore, pene pœnitebat quod concepisset: *Si sic, inquit, futurum mihi erat, quid necesse erat concipere?* (Gen. xxv, 22). Si de aliquo nostrum, fratres, sic conqueri contigerit viscera matris nostræ, timeo ne melius fuisset si conceptus non fuisset homo ille; nisi quod nec de talibus sinit nos desperare, qui etiam de lapidibus suscitavit filios Abraham (Luc. iii, 8). Ipse in eis, si qui tales sunt, emolliat cor lapideum, ne quatiant viscera, matris; ipse viscera matris consoletur, ne fatigetur eos, qualescunque sint, portare, donec formetur in eis Christus, qui perfectus Deus, perfectus homo vivit et regnat, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

DOMINICA IN RAMIS PALMARUM.

SERMO I.

Quomodo Christus omnia homini factus.

1. *Hoc sentite in vobis, quod et in Christo Jesu, qui, cum in forma Dei esset* (Philipp. ii, 5, 6), etc. Audiatur servus nequam et fugitivus, hominem dico, qui, cum esset in natura et conditione servili et necessitate serviendi, servire detrectans, arripere sibi conatus est libertatem et æqualitatem Domini sui. Christus cum in forma Dei esset, non rapina, sed natura æqualis, quia coomnipotens, coæternus

et consubstantialis, exiuvians semetipsum, non solum formam servi accepit, in similitudinem hominum factus; sed etiam ministerium servi implevit, **SSS** humilians semetipsum, et obediens factus Patri usque ad mortem, mortem autem crucis (Ibid. 8). Sed parum tibi videatur quod, cum esset filius et coæqualis, tanquam servus servivit Patri, si non et servo suo plus quam servus servivit. Factus quidem erat homo, ut serviret Creatori. Et quid justius quam ut servias illi a quo creatus es, sine

quo nec esse potes? et quid beatius aut sublimius quam servire illi cui servire regnare est? Non serviam, inquit homo Creatori. Ego igitur serviam tibi, inquit Creator, homini. Tu recumbe; ego ministrabo, ego tibi pedes lavabo. Tu quiesce; ego languores tuos feram, infirmitates portabo. Utere me, ut libet, in omni necessitate tua, non modo ut servo tuo, sed etiam ut jumento tuo, ut peculio tuo. Si fatigatus aut oneratus es, ego te et onus tuum feram, ut legem meam primus impleam. *Alter, inquit, alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi* (Galat. vi, 2). Si esuris, aut sitis, et ad manum fortius nihil melius habes, nec alter tibi vitulus æque saguiatus præsto est, ecce ego paratus immolari, ut carnes meas comedas, et sanguinem bibas. Nec verearis ex morte servi damna servitii ejus pati; etiam comestus et hibitus, manebis tibi integer et vivus, serviamque ut prius. Si in captivitate ductus aut venundatus es, ecce vende me, teque pretio mei, vel me ipso pretio redime. Vile quidem mancipium videor; sed etsi noctu et clanculo distrahar quasi res furtiva, etsi ab avarissimis Judæorum sacerdotibus emar; attamen saltem triginta argenteos appetiari potero; hoc pretio mei poterit emi sepultura peregrinorum, me pretio vita sepultorum. Si infirmaris, et mori times, ego moriar pro te, ut de sanguine meo tibi conficias medicamenta vitæ.

2. Euge, serve bone et fidelis, servisti revera, servisti in omni fide et veritate, servisti in omni patientia et longanimitate. Non tepide, qui exultasti ut gigas ad currendam viam (Psal. xxiii, 6) obedientiæ non fice, qui etiam animam post tot et tantos labores superimpendisti; non murmurose, qui, innocens flagellatus, nec os aperuisti. Scriptum est, et justum est: *Servus sciens voluntatem domini sui, et non faciens digna, plagis vapulabit multis* (Luc. xii, 47, 48). Sed iste servus, obsecro, quid non dignum fecit? quid debuit facere et non fecit? *Bene omnia fecit*, clamant qui facta ejus observabant, *et surdos fecit audire et mutos loqui* (Marc. vii, 37). Omnia fecit digna, et quomodo sic omnia passus est indigna? Dorsum posuit ad flagella, plagis vapulavit non paucis nec parvis; indicio sunt sanguinis rivuli qui de tot parvibus profluunt corporis. Contumelia et tormento interrogatus fuit, veluti servus aut latro subditus quæstionem, qua confessio extorqueatur criminis. O detestabilem superbiam hominis servire contemnentis, quæ alio exemplo non poterat humiliari, nisi servitute et tali servitute Domini sui! et utinam vel sic possit luttinam vel nunc habeat et referat gratiam tantæ humilitati ac bonitati! Sed, ut mihi videtur, adhuc audio eundem Dominum apud Isaiam conquerentem de ingratitude nequam servi, ubi scilicet ait: *Non te servire feci in oblatione, nec laborem tibi præbui in thure. Verum tamen me servire fecisti in peccatis tuis, laborem præbui mihi in iniquitatibus tuis* (Isai. xliiii, 23, 24). Et quem laborem? Usque ad defatigationem, esuriam et sitim; sed usque ad

sudorem, sudorem autem sanguinis decurrentis in terram (Luc. xxii, 44); sed usque ad mortem, mortem autem crucis: ne omnia modo replicem, quod alapis cæsus, sputis illitus, coronatus spinis, confixus clavis, lancea perforatus, aceto et felle potatus. Hoc *torcular*, inquit, *calcavi solus, et de gentibus non est vir mecum* (Isai. lxiii, 3). Vos ergo, qui statis tota die otiosi, attendite et videte si est labor sicut labor meus.

3. Utique valde laborasti, Domine mi, in serviendo mihi; justum profecto et æquum esset ut saltem de cætero tu quiesceres, tuisque tibi servus vel ordine vicis suæ, quia ad ipsum ventum est, serviret. Quam magno, Domine mi, inutile tibi meum redemisti servitium, qui nec ministeriis indiges Angelorum! Quam suavi et benigna arte pietatis recuperasti tibi et subdidisti contumacem servum, vincens in honore malum, humilitate **SSS** confundens superbum, beneficiis obruens ingratum! Sic nimirum, sic sapientia vincit malitiam; sic carbonem ignis congressisti super caput contumacis, quibus accenderetur ad penitentiam. Vicisti ergo, Domine, vicisti rebellem: ecce do manus in vincula tua, jugoque tuo suppono cervicem. Dignare tantum ut tibi serviam, patere ut tibi laborem. Accipe me servum sempiternum, licet inutilem, nisi nunc quoque mecum sit et mecum laboret gratia tua, semper et præveniens et subsequens. Præveniat nos, prior ostendens humilitatis et patientiæ exempla, subsequatur nos, adjuvans ut imitemur ostensa. Quam felices nos, o fratres mei, si super hoc audiamus consilium Apostoli: *Hoc sentite, inquit, in vobis quod et in Christo Jesu* (Philipp. ii, 5) præcessisse cognoscitis! hoc est, nullus extollatur supra se, sed magis humilietur infra se; qui major est, aliis serviat; si quis læditur, prior satisfaciatur; in commune usque ad mortem quisque obediat. His vestigiis, fratres, sequemur Christum in forma Dei, in qua vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO II.

De crucis scientia et virtute.

1. Paulus, doctor noster in fide et veritate, si hodie veniret ad nos, puto quia non judicaret se aliquid scire inter nos, nisi Jesum Christum, et hunc crucifixum (I Cor. ii, 2). In his siquidem diebus in quibus anniversaria dominicæ passionis et crucis memoria solemniter celebratur, nihil, ut arbitror, convenientius prædicatur, quam Jesus Christus, et hic crucifixus. Nam et aliis quibuslibet diebus quid unquam potest prædicari fidelius? quid audiri salubrius? quid cogitari fructuosius? Quid enim tam piium fidelium affectibus, tam medicinale moribus; quid sic interficit peccata, crucifigit vitia, virtutes nutrit et roborat, sicut crucifixi memoria? Loquatur ergo Paulus inter perfectos sapientiam in mysterio absconditam; mihi, cujus imperfectum vident etiam oculi hominum, loquatur Christum crucifixum, his quidem qui pereunt stultitiam, mihi autem et his qui salvi fiunt, plane Dei virtutem Deique sapien-

tiam; mihi prorsus altissimam atque nobilissimam philosophiam, per quam infatuatam irrideo tam mundi quam carnis sapientiam. Quam perfectum me putarem, quam provecum in sapientia, si Crucifixi vel idoneus inveniret auditor, qui factus est nobis a Deo non solum sapientia, sed et justitia, et sanctificatio, et redemptio! (*Id.* 1, 30). Omnino si Christo confixus es cruci, sapiens es, justus es, sanctus es, liber es. An non sapiens, qui, cum Christo exaltatus a terra, sapit et quærit quæ sursum sunt? an non justus, in quo destructum est corpus peccati, ut ultra non serviat peccato? an non sanctus, qui semetipsum exhibuit hostiam vivam, sanctam, placentem Deo? an non vere liber, quem Filius liberavit, qui de libertate conscientie illam liberam vocem Filii sibi assumere confidit: *Venit princeps mundi hujus, et in menon habet quidquam?* (*Joan.* xiv, 30). Vere apud Crucifixum misericordia, et copiosa apud eum redemptio, qui sic redimit Israel ex omnibus iniquitatibus ejus, ut principis hujus mundi calumnias liber evadere mereatur.

2. Sciat tamen, sciat quicumque est ille beatus et verus Israel, non esse hoc suæ meritum perfectionis, sed divinæ gratiam redemptionis; non scilicet quia peccatum non fecerit, nec inventus sit dolus in ore ejus, sed quia ille cujus hæc laus propria est, Christus scilicet, purgavit peccata illius, qui per sanguinem crucis suæ purgationem peccatorum faciens, ibi maxime triumphavit principatus et potestates, ubi abscondita erat fortitudo ejus. Erat abscondita, sed non perdit; quia crucifixus ex infirmitate, vivebat ex virtute Dei. Efat occulta, sed non erat otiosa; quia crucifixus veterem hominem in omnibus electis crucifigebat. Crucifigebat mundum Paulo, et Paulum mundo (*Galat.* vi, 14). Crucifigebat denique tyrannum hujus mundi, omnesque suæ antiquæ ministros tyrannidis. Hamum plane sub esca recondebat, qui sub infirmitate fortitudinem abscondebatur. Ac perinde 991 ille homicida ab initio sitiens humanum sanguinem, dum irruit in infirmitatem, incidit in virtutem: morsus dum momordit, confixus dum Crucifixum appetivit.

3. Gratias cruci et clavis tuis, Domine Jesu: video perforatas fauces illius draconis, ut transeant liberati, qui etiam fuerant absorpti. Et qui fiduciam habebat quod influeret Jordanis in os ejus (*Job.* xl, 18), fluvium, quem absorberat, se non minima ex parte perdidisse frendens irascitur. De illis quippe faucibus nobis isti venerunt qui hodie nobiscum nobilem ac magnificentem crucis decantant triumphum. Plane de ore leonis liberati sunt, imo de ventre inferi regressi sunt. Irascatur ergo, fremat et tabescat de cujus dentibus præda erepta est: nam Christus gratulabitur quod non gratis crucifixus est. Lugeat infernus et mors; ille morsus, ista mortua: nam cœli lætantur, et exultat Ecclesia, quod Christus infernum spoliat, mortemque triumphat. In conversione nempe istorum triumphum suæ renovavit passionis, crucisque miracula suscitavit. In

istis crux reffloruit hunc fructum pretiosum nunc etiam arbor vitæ tulit. Quomodo namque maneret sterilis, quæ non modo rigata, sed etiam vivificata est sanguine Salvatoris? jam non poenitebit eum quod in palmam ascendit, cum tantum tamque pretiosum de ea fructum collegerit. Hunc quippe fructum inter alios prævidebat, cum voluntarius ad crucem properabat. *Dixi, inquit, ascendam in palmam, et apprehendam fructus ejus* (*Cantic.* vii, 8). Paucis absolvit quod voluntate passus sit, quod passione exaltatus sit, quod non sine fructu nostro passus sit. In dicto siquidem proponentis, arbitrii libertas; in ascensu, triumpho sublimitas; in apprehensione fructuum, redemptionis monstratur utilitas. Vos, insensati Judæi, clamabatis quidem, *Ascende, calve; ascende, calve* (*IV Reg.* ii, 23); sed ordinationi ejus liberrimæ, qui sponte decreverat ascendere, non potuit furor vester nisi servare. Ascendit crucem voluntate, triumphavit in ea potestate, fructum ex ea collegit pietate. Uno igitur opere et Judæum irrisit et diabolus peremit, atque christianum redemit.

4. Dicant igitur qui redempti sunt a Domino, quos redemit de manu inimici, et de regionibus congregavit eos (*Psal.* cvi, 2); dicant, inquam, voce et mente magistri sui: *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi* (*Galat.* vi, 14)! in qua sapientia Dei nequam infatuavit consilium, justitia destruxit eum qui habebat mortis imperium, misericordia liberavit captivum. Merito prorsus, o sapiens gloriatur, gloriaberis in cruce Domini tui, cujus liberatus es triumpho, vivificatus mysterio, justificatus exemplo, munitus signo. Sic enim justæ rationis consequentia postulare videtur, ut exemplum Crucifixi ad justificationem suam imprimant moribus, qui signum crucis ad munimen sui imprimunt frontibus, et illius vivant lege, cujus armantur fide. Alioquin fallaciter miles characterem regis gestat, cujus præscriptum non observat; nec recte se tuetur illius signo, cujus non paret imperio. Vide autem quanta perversitas et abusio sit, ut inimici crucis Christi tueri se velint signo crucis Christi: dum securi sunt, luxuriantes contra pietatem crucis; cum in periculo deprehensi sunt, volentes esse defensi virtute crucis. Plane inimici crucis Christi sunt, amici ventris sui; quorum deus venter est, quorum idolum nummus est. Sciat tamen, sciat quicumque nunc fallaciter sibi Crucifixi signum usurpat; nequaquam se illo tueri poterit in illa necessitate suprema, quando jam non arbitrio hominum, sed judicio et ministerio Angelorum signabitur Thau super frontes virorum gementium et dolentium, ut discernantur salvandi a multitudine perditorum (*Ezech.* ix, 4-7).

5. Sed et Paulus, dux ille strenuus militiæ christianæ, fidelis signifer, qui stigmata Crucifixi in corpore suo portabat, nunc quoque in hac verorum ac falsorum militum confusione, signo utique notabili istos ab illis discernerebat, cum dicebat: *Qui*

autem sunt Christi, carnem crucifixerunt cum vitis et concupiscentiis (*Galat.* v, 24). Cauta prorsus et circumspecta definitio, ac velut formam referens de ipsius veritatis exemplari impresso. Nimirum quod impressum retinet vita, signantius exprimit lingua. Qui ergo Christo confixus erat cruci, de propria conscientie 992 exemplari formam istam protulit: *Qui Christi sunt, carnem crucifixerunt cum vitis et concupiscentiis*. Noverat vir multæ scientiæ et experientie, multos esse aut fore qui crucifigerent concupiscentias carnis, et sinerent regnare vitia cordis; multos e contrario qui, fiducia peccati cordis, negligerent mortificationem corporis. Sed sicut nonnumquam divina justitia spiritum sibi non subditum, contumelias carnis licet afflictæ flagellat, sic plerumque corpus incrassatum recalcitrat, et nova bella spiritui jam quieto resuscitat. Eapropter vult Apostolus ut, crucifixis tam vitis interioribus quam concupiscentiis exterioribus, *mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perfectientes sanctimoniam in timore Dei* (*II Cor.* vii, 1). Timor nempe Dei, velut quidam clavis in altum defixi, cruci nos configit, et velut affixus justitiæ continere nos facit, ut non exhibeamus membra nostra arma iniquitatis, sed justitiæ; et, licet sit, non tamen regnet peccatum in nostro mortali corpore. Sane quod timor Dei comparetur configentibus clavis, sententia est David, qui ait: *Confige, quasi a clavis, timore tuo carnes meas; a judicis enim tuis timui* (*Psal.* cxviii, 120). Si ergo nondum prævalet ut vitia exstinguas, in hoc vult te esse sollicitum Apostolus, ut crucifigas. Non ait: *Qui Christi sunt, exstinxerunt vitia*, quæ virtus paucorum est; sed, *crucifixerunt*, sine quo salus nulla est, sicut, præter crucem Christi, nulla redemptio est. Ideo namque Redemptor ad operandam et informandam salutem nostram hunc passionis modum elegit, ut redemptionis sacramentum, justificationis fieret exemplum; ut quomodo videlicet ipse similitudinem carnis peccati crucifixi, de peccato damnans peccatum, sic nos, imo multo magis nos, carnem peccatricem cruciemus, crucifigentes, etsi nondum exstinguentes in ea peccatum.

6. Hic recordari potes quia Moyses ad placandam iram Domini crucifixi principes Israelitarum (*Num.* xxv, 4-9); Josue autem, qui et Jesus, quinque reges Amorrhæorum (*Josue* x, 26). Si enim iram Domini, quam meruimus, placare volumus, necesse est ut per continentiam nos cruciemus. Jesus autem noster, qui nos in terram promissionis introducturus est, vitia quinque sensuum in nobis crucifiget, imo et exstinguet; si tamen, sicut est justum, pendeamus in patibulis usque ad vesperum Hujus enim perseverantiæ in cruce Salvator de se ipso tibi curavit exemplum præbere, nolens consummari nisi in cruce, aut deponi de cruce ante vesperum tam diei ipsius quam vitæ suæ. Balaam dicebat, *Moria-*

(8) Vide similia sup. serm. 1 de Adventu, circ. fin.; item apud S. Bernard., serm. 3 pasch., n. 3 et 8.

tur anima mea morte justorum (*Num.* xxiii, 10); tu vero die, Moriatur anima mea morte Domini mei Jesu Christi, et fiant novissima mea illius similia; ut videlicet in voluntaria cruce poenitentiae pendere merear usque ad terminum vitæ. Quanta fiducia de cruce Filii, in manus Patris spiritum commendabis! imo quanta elementia Pater suscipiet quem Filius commendabit (8)! Filius namque qui causam animæ tuæ semel in cruce suscepit agendam, nunquam eam agere desinit, apud Patrem semper interpellans. Vade securus, vade gratulabundus, ubi judex tuus est advocatus tuus; tantummodo signum crucis, mortificationem Jesu, quam circumfers in corpore tuo, secum deferat spiritus tuus. Dominus autem gloriæ, qui pro vobis, fratres, passus, in vobis est glorificatus, dignetur vos habere socios passionis et gloriæ, et gloriantes in cruce glorificet in ea claritate quam habuit apud Patrem ante initium sæculorum, et habiturus est per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO III.

De duplici specie qua Christus proponitur spectandus.

1. Desiderium animæ nostræ, speciosum forma præ filiis hominum, hodierna dies alia et alia specie repræsentat filiis hominum: utraque quidem specie spectabilem, in utraque desiderabilem et amabilem, quia in utraque salvatorem hominum; licet in una sublimem, in altera humilem; in ista gloriosum, in illa ærumnosum; in ista venerabilem, in illa miserabilem: si tamen dici decet miserabilis, qui miseriam suscipit dignatione miserationis, ut de miseria sua misericordiam 993 præstaret miseris; non ut qui sibi beatitudo est, misericordiam a miseris flagitare. Ubi ergo miserandus videri voluit, ibi et amplius venerandus fuit. Sed *sustinui, inquit, qui simul contristaretur, et non fuit; qui consolaretur, et non inveni* (*Psal.* lxxviii, 21). Ita qui miseratione omnium miser ultro fieri voluit, apud nullum fere miserationem invenit. Sed ubi, inquires, spectatur hodie sublimis et gloriosus, ubi humilis et ærumnosus? Vide processionem; audi passionem. In his evidentur agnoscere poteris quod Isaias ait: *Sicut obstupuerunt super eum multi, sic inglorius erit inter viros vultus ejus, et forma ejus inter filios hominum* (*Isai.* lii, 14). Obstupuerunt multi de gloria quasi victoris triumphantis, cum Jerusalem ingrederetur; sed nihilominus paulo post vultus ejus inglorius et despectus, cum pateretur. *Cum intrasset Jerosolymam, ait Matthæus, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic?* (*Matth.* xxi, 10). Cum pateretur, confusio faciem ejus operuit, ut vere confiteatur: *Exaltatus, humiliatus sum et confusus* (*Psal.* lxxxvii, 16). Sane quod hic se confusum dicit, intelligendum est secundum hoc quod alibi dicit de facie corporis: *Operuit confusio faciem meam* (*Psal.* lxxviii, 8); quia non pepercerunt in faciem meam spuere, velare, percutere et illudere. Nam facies mentis

quæ semper et immobiliter habitabat cum vultu Dei, nec turbari poterat nec confundi. Dominus Deus, inquit, auxiliator meus; ideo non sum confusus; ideo posui faciem meam ut petram durissimam, et scio quoniam non confundar (Isai. L, 7). In te enim, Domine, speravi, non confundar in æternum (Psal. xxx, 2). Confundantur potius illi, et non confundar ego; paveant, et non paveam ego (Jerem. xvii 18).

2. Si igitur, ut dicere cœperam, hodierna processio simul et passio considerentur, ibi plane videtur Jesus sublimis et gloriosus, hic humilis et ærumnosus. In processione namque cogitatur in honore regis; in passione spectatur in pœna latronis. Ibi circumdant eum gloria et honor; hic non est ei speciosus neque decor. Ibi gaudium hominum et gloria plebis; hic opprobrium hominum et abjectio plebis. Ibi acclamatur ei: Hosanna filio David, benedictus qui venit rex Israel (Matth. xxi, 9); hic inclamatur, reus mortis (Id. xxvi, 66); subsannaturque quod se fecerit regem Israel. Ibi cum ramis palmarum ei occurritur; hic alapis palmarum in faciem cœditur, et arundine percutitur caput. Ibi præconiis sublimatur; hic saturatur opprobriis. Ibi certatim ei via sternitur vestimentis alienis; hic exiit propriis. Ibi tanquam rex justus et salvator suscipitur in Jerusalem; hic tanquam reus et seductor damnatus ejicitur de Jerusalem. Ibi sedet in asino stipatus obsequiis; hic pendet in ligno crucis cæsus flagellis, confossus plagis, et desertus a suis. Ecce plus quam Job hic, cui tam repente, tam vehementer omnia semel in contrarium Deus vertit. Sufferentiam Job audistis, finem Domini vidistis (Jacobi v, 11), ait Jacobus apostolus. Ac si diceret: Sufferentia Job fuit usque ad reditum substantiæ; sufferentia Domini usque ad exitum vitæ Job quidem patienter damna sustinuit, sed mox in terra sua duplicia suscepit; Christus ut erat repletus miseris, et inebriatus amaritudinibus, e mundo migravit. Itaque plus quam Job hic, qui de summa, ut putabatur, repente semelque dejectus felicitate, in extrema atque gravissima finem sortitus est calamitate. Et hæc, inquit, passus sum absque iniquitate manus meæ, cum haberem mundas ad Deum preces (Job xvi, 18), etiam pro crucifixoribus, ut eis ignosceret.

3. An non igitur recte videbitur velut turbatus tanta tamque subita rerum mutatione Filius Patrem interpellare illa voce lacrymabili: Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? (Matth. xxvii, 46.) Certe manus tuæ fecerunt me! in voluntate tua deduxisti me, et paulo ante cum gloria suscepisti me; et sic repente præcipitas me? Elevans allisisti me, quasi super ventum ponens me, et elidens valde. Exaltatus, humiliatus sum et confusus; et eo confusus amplius, quo tunc exaltatus sublimius, et nunc humiliatus profundius; quantoque tunc altius elevatus, tanto nunc gravius allisus. Justum quidem est, o Pater, ut qui se exaltat humilietur, et elatio indi-

gni digna dejectione puniatur; sed nunquid similiter justum erat ut, quem tu exaltaveras, ita confusibiliter humiliaretur, et gloriam quam humilitas meruerat, tanta sequeretur contumelia? **991** Nunquid mihi, Pater, iratus fuisti, quod vel ad horam hic me passus sum honorari; et illud etiam perexiguum quod susceperam de bonis hujus mundi, exsolvendum erat ante mortem in pœnis et contumeliis, ne postea mihi posset objici: Fili, suscepisti bona in vita tua? (Luc. xvi, 25). At qui tuus erat honor, o Pater, honor erat Filii; quia qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem qui misit illum. Ecce exprobrant inimici tui, Domine, exprobrant commutationem Christi tui; ecce gloriantur in contumelia mea et tormento, qui paulo ante cruciabantur gloria et honore meo. Nunquid non respondebo exprobrantibus mihi verbum, ut sciant aliquando qua dispensatione commutaveris Christum tuum, quo consilio sic exaltaveris mox humiliandum, vel humiliaveris exaltatum?

4. Respondebis, o Domine Jesu, respondebis exprobrantibus tibi verbum, et verbum asperum, quando scilicet respondebit eis in facie arrogantia eorum, et arguet eos malitia eorum, videntes in quem transfixerunt. Cum enim videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum potestate magna et majestate (Matth. xxiv, 30), tunc scient quod modo nolunt credere, quia illius posterioris gloriæ, prior hodiernæ processionis gloria, mysterium fuerit et figura; sicut passionis contumelia, meritum et causa. Tunc intelligent quia Christus nunc honoratus, nunc ludibrio habitus, his qui pereunt positus est in offensionem et ruinam, sicut his qui salvi fiunt, in resurrectionem et doctrinam; quia quod sacramentum est redemptionis, simul est etiam documentum ædificationis. Sic enim postulabant merita superbiorum, ut eorum superbiæ et honor Christi fieret scandalum, et mors præcipitium; atque invidiam juste pereuntium gloria triumphantis excitaret, morientis pœna damnaret. Cæterum his qui salvi fiunt, id est nobis, omnino erat necessarium ut Christus, transiens viam hujus mundi, sequentibus se viam sterneret, sicut per adversa, sic etiam per prospera; atque prius exaltatus, post humiliatus, suo traderet exemplo qualiter modestia servaretur in honore, patientia teneretur in contumelia vel dolore. Ipse siquidem honorari potuit, inflari non potuit; voluit despici, sed nescivit aut pusillanimitate dejici, aut ira morderi. Sicut enim alias cum vellent eum rapere et facere regem, ipse refugiens, et in solitudinem ad orandum aufugiens (Joan. vi, 15), docuit exemplo quod dixit et verbo, ne scilicet velimus in sublime tolli; sic modo quadam alia dispensatione sese ad horam honorari patiens, et nihilominus solitam, quia inolitam, mansuetudinem in honore retinens, formam dabat his qui in potestate sunt constituti. Qui tamen ut discerent ea discretione per humilitatem esse mansueti, ut, cum res postularet, per zelum essent erecti, Dominus

statim in templum regressus, flagello facto de funiculis vindicat injurias Patris, magisque eligit furorem sacerdotum in necem suam provocare, quam templi profanationem dissimulare (Matth. xxi, 12, 13).

5. Ut igitur, fratres, inoffenso pede tam per prospera, quam per adversa sequamur duces nostrum, in processione consideremus eum in honore positum, in passione contumeliis et doloribus subditum; nunquam tamen in tanta mutatione rerum mente mutatum, etsi vultum immutaverit coram Abimelech, id est regno [al. rege] Judæorum, quam commutationem Christi cæcitas exprobrat perfidorum. De immutabili mentis illius statu dicit Scriptura: Homo sanctus in sapientia permanet sicut sol; nam stultus ut luna mutatur (Eccli. xxvii, 12). De mutatione faciei illius dicit alia Scriptura: Sapientia hominis lucet in vultu ejus, et potentissimus faciem illius immutabit (Eccli. viii, 1). Prorsus in vultu tuo, Domine Jesu, qualitercunque videatur immutatus, sive gloriosus sive inglorius appareat, lucet sapientia, de vultu tuo candor lucis æternæ radiat; utinam super nos lumen vultus tui, Domine, effulgeat! Vultus tuus sicut in tristibus, sic in lætis sibi modestus, serenus, ac totus arcano lumine cordis floridus; justis hilaris et jucundus, penitentibus clemens et pius. Intendite, fratres, in vultum serenissimi Regis. In hilaritate vultus regis vita, dicit Scriptura, et clementia ejus quasi imber serotinus (Prov. xvi, 15). Aspexit in Protoplastum, et mox animatus spiravit in vitam (Gen. i, 27); respexit Petrum, et mox compunctus respiravit ad veniam. Mox enim ut Dominus respexit Petrum, **995** Petrus de clementia piissimi vultus suscepit imbrem serotinum, lacrymas post peccatum (Luc. xxii, 61, 62). Lux vultus tui, o lumen æternum, teste Job, non cadit in terram (Job. xxv, 3). Quæ enim communicatio luci ad tenebras (II Cor. vi, 14)? Animæ potius fidelium radios illius excipiant, aspiretque bene conscis lætitiæ, sauciis medicinam. Plane vultus triumphantis Jesu, qualis spectandus est in processione, lætitia et jubilo; vultus morientis, qualis cogitandus est in passione, medela et salus. Qui timent te, videbunt me, inquit, et letabuntur (Psal. cxviii, 74); qui dolent se, videbunt me, et sanabantur, sicut aspicientes in serpentem ligno suspensum post venena serpentium. Te igitur, gaudium et salus omnium, seu videant sedentem in asino, seu pendentem in ligno, vota benedicant omnium; ut, cum viderint regnantem in throno, laudent in sæcula sæculorum, cui laus et honor per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO IV.

Qualiter Christus benedicendus.

1. Hosanna filio David (Matth. xxi, 9). Vox exultationis et salutis, vox gaudii et pietatis, vox fidei et amoris, adgratulans adventui Redemptoris, atque prophetico protestans gaudio desideratæ lætitiæ redemptionis. Hosanna filio David, ait hæc familia

PATROL. CLXXXV.

David; salus est illi qui factus est ex semine David, ut salvet eos qui sunt ex fide David. Laudate, laudate, pueri, Dominum, laudate nomen Domini (Psal. xii, 1, 2); dicite: Sit nomen Domini benedictum (Job. i, 21), sit benedictus, qui venit in nomine Domini. Ex ore istorum perfecisti, o Pater, laudem Filii tui, ut incorrupto simplicis innocentie testimonio destruas inimicum et ultorem (Psal. viii, 3), pharisæum et pontificem; non ultorem divinæ legis, ut mentita est iniquitas sibi, sed invidiæ propriæ et furoris. Sed convertetur dolor ejus in caput ejus, et in verticem ipsius iniquitas ejus descendet (Psal. vii, 17). Deus laudem meam ne tacueris, ait Filius Patri; quia os peccatoris et os dolosi super me apertum est (Psal. cviii, 2). Nihil potest negare Pater Filio; non tacuit laudem Filii vox paterna sæpius audita de cœlo, non tacuerunt creaturæ in tot signis et prodigiis confitentes eum auctorem naturæ. Angeli testati sunt, dæmones confessi sunt, ordo propheticus voce consona sibi invicem respondentes cecinerunt. Sed ista demum perfecta laus est, quam ætas illa non tacet, quæ nescit adulari, et quod Spiritus suggerit, dissimulare non potest. Quid enim manifestius quam quod illa ætas a semetipsa, tam nova, tam insolita nec dicebat nec faciebat; sed Spiritus sanctus more suo per ora simplicium loquens, testimonium Filio perhibebat?

2. Plane Spiritus sanctus conscius operum Christi, quid ille scilicet Christi pareret adventus, quid gaudii, quid salutis humano generi passio parturiret illius, præsa in cordibus innocentium gaudia suscitabat, atque ad prophetandam mundo redemptionis lætitiæ, simplicium sibi ministeria sensuum assumebat. Istos nempe Spiritus alloquebatur, vocans ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt, cum per prophetam suum dicebat quæ hodie per ipsum facta sunt, mandabat tunc, et nunc creata sunt. Exsulta, inquit, satis, filia Sion; jubila, filia Jerusalem: ecce Rex tuus veniet tibi justus et Salvator, ipse pauper et ascendens super asinum (Zach. ix, 9 et Matth. xxi, 5). Jam, inquit, exsulta satis, quæ hæcenus in tristitia fuisti; jam te satia, si tamen satiari potes, gaudio ineffabili, quod sic desiderium satiat ut amplius et felicius esurire faciat. Repleatur gaudio os tuum, et lingua tua exultatione; cui si nec os nec lingua possunt sufficere, superefundat jubilus quod non capit affectus. Jubila, inquit, filia Jerusalem. Beatus enim populus qui scit jubilationem (Psal. lxxxviii, 16). Plane beatus populus qui scit et intelligit hodie sibi ineffabiliter gaudendum, quando ei Salvator advenit promissus et expectatus ab initio sæculorum. Beatus populus qui tota alacritate devotionis hodie ei occurrit, corde simul et voce acclamans ei: Benedictus qui venit in nomine Domini (Matth. xxi, 9). In hoc siquidem benedictus est a Patre Filius, ut qui benedixerit ei, benedictionibus repleatur, non una scilicet, **996** sed pluribus; quia nimirum benedictio quam Do-